

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Bulv. Regele Ferdinand 23.
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 482 Lel.
Fél évre ... 241 Lel.
Negyed évre ... 108 Lel.
Havonta ... 36 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

[Megjelenik naponta reggel]

A tisztviselő.

Biharmegye új prefektusát kapott dr. Hodor Viktor személyében. Első ténykedése az államhatalom bihari exponensének figyelemre méltó és rokonszenvet keltő. A prefektus körrendeletet intézett a tisztviselőkhöz, amelyből visszhangként kelnek ki az eddig ismert és hiába hangzottatott panaszok. Együttal megjelölt a prefektus azt a helyes utat, amelyen a tisztviselőnek haladnia kell, hogy az állam és a polgárság érdekelt szolgálja. A körrendelet, amely minden kommentár helyett ékebben beszél, a következő:

Ismerjük a mai életviszonyokat és azokat az anyagi nehézségeket, amelyek nyomásztólag hatnak a tisztviselőkre és azokat a kísértéseket, amelyeket csak akkor tudunk leküzdeni, ha a tisztviselő hivatásuk magaslatán állanak s egy percre sem felejtik el kötelességüket a szolgálattal és az állammal szemben. A köztisztviselő tudják, hogy a közélet fontos kérdései az ő kezükben van letéve és azok elintézési módjától függ az egész ország élete, mert hiába a jó

törvény, ha nem lelkiismeretes a tisztviselő, aki az állam alapját képezi. Az állam csak akkor lesz erős, ha tisztviselői dolgoznak és becsületesek. Ellenkező esetben a közélet demoralizálódik és az állami élet napról-napra megbomlik.

A munka sikere érdekében el kell távolítanunk az akadályokat, ezek elsősorban a lelkiismeretlen tisztviselők. És meg kell győzni a tisztviselőinket, hogy a mostani nagy munka becsületes és korrekt tisztviselőket követel. Tehát óvatkodunk kell minden kísértéssel szemben, amelynek a tisztviselő ma állandóan ki van téve: ilyen a megvesztegetés, a baksis stb. — Ezek olyan dolgok, amelyek demoralizálják a közéletet és korrupcióra vezetnek. Ezért felkérem, hogy minden erejükkel harcoljanak ezen rákötés ellen és ahol valami szabálytalanságot tapasztalnak, azonnal a legszigorubbán járjanak el és könyörtelenül büntessék a bűnösöket. Az előforduló eseteket és az életbeléptetett rendszabályokat közöljék velem, hogy szükség esetén közbeléphessünk ezen állapot megszüntetésére,

mert meg akarjuk védeni a köztisztviselők testületét a korrupció betegségétől — a bűnösök eltávolításával, hogy ezáltal a tisztviselők tekintélyét emeljük. Magától értetődik, hogy csak akkor tudunk sikerrel intézni hivatalos ügyeket, ha a tisztviselőnek tekintélye van.

Ezen alkalommal hangsúlyozom hogy a tisztviselők hivatása a közönség vezetése és támogatása, éppen ezért a lakosság minden ügyét-baját és kérését a legnagyobb jóindulattal kell kezelni, hogy ezáltal a bizalmukat is kiérdemeljék. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha a tisztviselő minden körülmények között a közönség szolgálatába áll, jó tanácsokkal támogatja, még akkor is, ha az elintézendő ügy nem tartozna hozzá.

A különböző ügyek elintézésében tapintatot, pártatlanságot és jogérzékenységet követelnek; a tisztviselő helyezze magát mindig a fél lelkiállapotába, mert csak így tud a tisztviselő objektív lenni és a közigazgatás menetében a közérdek tiszteletben tartását vezetni. A becsületes tisztviselő munkája egy olyan tisztultabb közéletet

eredményez, amelyből a közönség és a hatóság kölcsönös bizalma és a közérdekű munkának meleg érzéke árad. Főfeltétel azonban, hogy a jóindulat megfelelő szakmával párosuljon és nem kevésbé fontos az is, hogy a tisztviselő modern gondolkodású legyen és lépést tartson a modern kultúra haladásával.

Ha a fenti szempontok érvényesülni fognak, akkor egy új és jobb tisztviselőgárda nevelődik, amely tudatában lesz annak, hogy ő van a közönségért és nem a közönség a tisztviselőért.

Felhívom a hivatalvezető urakat hogy alkalmazkodjanak jelen rendelkezéshez és közöljék ezt alantasai-val is és egyben azon reményemnek adok kifejezést, hogy ezen elvek alkalmazása mellett végre meg fog valósulni a közélet és a közigazgatás rég óhajtott konszolidációja.

— Konstantinápoly kiürítése. Konstantinápolyból táviratozzák: A török főváros kiürítésére minden előkészület megtörtént. A szövetségesek már átadták a háború alatt lefoglalt török hadihajókat és épületeket a török hatóságoknak.

A cári család kivégzése.

(Megjelent a hiteles jegyzőkönyv.)

Egy párisi folyóirat most tette közzé a cári család kivégzéséről fölvetett hiteles jegyzőkönyvet, amelyet a kazáni törvényszék ügyésze vett föl annak idején. A jegyzőkönyv meglehetősen terjedelmes és egyúttal jelentésül készült az igazságügyminiszterhez. A nevezetes okirat főbb tartalma ez:

— Van szerencsém miniszter urral közölni a II. Miklós cár és családjának meggyilkolása ügyében folytatott bírói vizsgálat következő eredményét: Az 1918. év június 30-án Kutuszov alügyész jegyzőkönyvet vett föl Gorskov Nikiforov Fedor polgárral. Gorskov elmondta, hogy az egész cári családot behívták az ebédőbe és közölték vele, hogy valamennyitüket agyonlövők. Nyomban ezután sortűz ábrándult el, amelyet lett katonák adtak. A cári család valamennyi tagja a földre bukott, de később megállapították, hogy Nikolajevna Anasztázia nagyhercegnő még él. Az egyik katonának megkérte, mire az klabálat kezdett.

A katonák puskatussal kétszer fejből lövtek és szuronnal beledőltek. Ez a jegyzőkönyv és Gorskov többi adata volt az alapja a további bírói vizsgálatnak, amelyet Kutuszov helyettes ügyész folytatott. Nemcsak vizsgálóbíróval együtt. A vizsgálóbírónak átadták több elégett tárgy maradék darabjait, köztük a máltai kereszt egy darabját is. Ezeket a tárgyakat a következő körülmények között találták:

— A Jekaterinburgtól 18 verszinyire levő Popkajov község néhány paraszt lakosa július 16-án vagy 18-án, amikor a község érdekében átcsoportosították a vörös hadsereg egyik csapatát, a katonák távozása után észrevette, hogy az eltávozott csapatok gödrökét ásták az erdőben. Seremejevskij András és Alterov Mihály vették észre a gödröket és a gödrök mellett egy frissen hányt dombot, amelyen máglyának a maradványa sötétlett. Keresgélés kezdtek az elégett tárgyak maradványai között s az egyik ember szild között kárakott tesületet talált, továbbá cipőcsatát, gombokat és

női ruháról való egyéb díszeket. A leletről jelentést tettek a hatóságoknak, amely folytatta a kutatást és a máglyarakás közelében egyéb szintén női ruhához tartozó kisebb tárgyakat talált. A csekélyebb értékű tárgyak között egy nagy gyémánt is előkerült, de fölismerhetetlenül piszkos állapotban. Az egyik gödörben fölrobbantott közel gránát maradványát találtak.

Augusztus 2-a és 8-a között átkutatta a vizsgálóbíró Jekaterinburgban Ipatjev polgár házáat, ahol a cári családot őrizetben tartották. Megállapította, hogy az ajtón bajonettzurások nyoma van. Az ezen az alapon folytatott vizsgálat során kihallgatták Csemadurov Ivanovics Terentij volt cári kormánykötőt, aki tíz esztendőig szolgált a II. Miklós. A tanu elmondta, hogy a volt cár nagyon jószívű, vallásos és gyöngéd érzésű ember volt s a családját kímélőhatalamul szerette. Április 25-én közölték Pétervárott a cári családdal, hogy elszállítják Jekaterinburgba. A cár haladékot kért, mert a trónörökös nagy beteg volt kérését azonban elutasították. A

beteg újrat betegpólo nővérek és néhány udvari alkalmazott gondozására bízták, a cárt pedig családjának többi tagjával és a szolgálatszernélyzet egy részével elszállították.

Alig helyezették el őket Jekaterinburgban, darva módon megmozdították a cárt és családjának, valamint kísérőinek valamennyi tagját. Ideiglenes szállásul Ipatjev polgár házáat jelölték ki, ahol szigorú őrséget adtak melléjük. Az örök darván és hányóban viselkedtek a cárral és családjának tagjaival szemben. Csemadurov elmondta, hogy őt fogságba vetették Jekaterinburgban s csak akkor szabadult ki, amikor a csehiek felszabadították a várost. — Hogy időközben mi történt a cárral és családjával, arról közvetlenül tudomása nincs, mert nem lehet.

Szjar Péter, aki a francia nyelv tanára volt az udvarnál, szintén részletesen ismertette a cári család ügyében folytatott tárgyalás menetét és elmondta, hogy amikor a családot elszállították otthonából a vörösök a cárné maradványait

A vörös malom.

(Az *Aradi Közlöny* budapesti tudósítójától.) „A vörös malom”, ez a címe Molnár Ferenc új színjátékának, amely a Magyar Színház első bemutatója lesz az idén és a színház már kedden megkezdte a próbákat. Molnár Ferenc műveinek bemutatóját idestova 20 év óta a főszékhelyre tartogatják a színházak, nem csupán Budapesten és így elég váratlanul érkezik az a hír, hogy ezúttal az új Molnár lesz a Magyar Színház első premierje. A vörös malom megírását alig két hét előtt fejezte be Molnár Ferenc Tahiban és kedden már próbálták a friss kéziratot... A vörös malomban ugyanis lassanként domináns jelentőségűvé növekedett a női vezetőségi szerep és így ezt a szerepet Darvas Lili fogja eljátszani, akinek hajója novembert harmadikán indul Newyork felé. Molnár Ferenc új művét tehát a premier napjától fogja játszani, fogják minden este, minden vasárnap délután, sőt valószínűleg hetenként egyszer egy hétköznap délután is: és így eljuthat a vörös malom a negyvenedik, vagy az ötvenedik előadáshoz a szerint, amint előbb vagy később érnek meg a próbák odáig, hogy a Magyar Színház kitűzheti a premiért. De Molnár Ferenc budapesti publikumának így is csak kiseb-

vette a családi ékszereket és belevartatta a nagyhercegnők és az udvarhölgyek kalapjába és ruhájába. A máglyán talált gyémánt szintén a cárnéé volt. Szeptember 6-án arról értesült a tanu, hogy egy vörös katonától elvették a cári család száz darab ékszerét és drágakövéit. A kivégzést ugyanúgy mondta el ez a tanu, mint Gorskov. De hozzátette, hogy a kivégzés után homokkal hintették be a kiömlött vért, a holttesteket pedig teherautókra tették, azon ki az erdőbe. Leonov Alexejevics Péter volt katonai hivatalnok azt vallotta, hogy 1918-ban július 17-én Gorbanov frontkomisszárius öt teherautót kért tőle.

Nyilván ezeken az autókön szállították el a holttesteket az erdőbe. Az egyik autó tele volt vérrel, amikor visszaadták, pedig meglátásztott, hogy igyekeztek a vérmomokat lemosni. Kotenkov tanu elmondta, hogy július 19-én reggel 4 órakor jelen volt a kivégzésére kiküldött bizottság ülésén, amelyen több bolsevista vezér részt vett. Bizalmas értekezletet tartottak, amelyen beszámolták egymásnak a kivégzés körül végzett funkciójukról. Valamennyien főhábortóan cinikusan beszéltek és egyiknek a nyilatkozatában sem csillant föl a legcsekélyebb emberi szánalom sem.

A jegyzőkönyvet 1918-ban december 12-én írta alá Mirolobov ügyész Omszkban.

(Megkezdődtek a próbák Molnár Ferenc új műveiről.)

bik fele nézheti meg A vörös malom előadásait és egyelőre az a terv, hogy az előadásokat a jövő év tavaszának vége felé fogják folytatni, ha addig Darvas Lili visszaérkezik Newyorkból.

Molnár Ferenc új műveiben méltóan fog elbucszni Budapesttől Darvas Lili és Molnár Ferenc sokszínű nőalakja minden színének felcsillanásával fog a közönség elé lépni... Ez a reprezentatív színrehozatal Molnár Ferencel szemben kötelesség azért is, mert a Molnár-premierok már az évek sora óta nemzetközi színházi események, amelyekre az egész európai és amerikai színházi világ elküldi képviselőit, tehát a külföld elsősorban a Molnár-premierokból kap képet a magyar színházi kulturáról.

Darvas Lili partnere A vörös malomban Somlay Artur lesz, azonkívül igen súlyos és jelentős férfiszerep fog még jutni Gellért Lajosnak, aki felfedezi a vörös malomot és vezeti a kísérleteket a lálmányának alkalmazásánál. Rajtuk kívül nagyobb szerepe lesz Péchy Blankának és Tarnay Ernőnek.

A színházzal, a művészekkel és a közönséggel szemben egészen kivételes követelményeket állít fel A vörös malom. Újszerű Molnár Ferenc műveinek felépítése is, hiszen mindössze egy előjátékra és azután egyetlen hosszú felvonásra tagozódik a huszonkilenc kép. A képek gyors váltakozása új feladatok elé állítja a színpadi technikát, de ezeket a feladatokat már megoldotta — Molnár Ferenc, aki tudvalevőleg a kicsinyekben is nagy és van olyan mesterembere a színpadnak, amilyen művésze a drámairásnak. A sok újszerűség A vörös malom külsőségeiben nem az effektusok fokozásának célját szolgálja, hanem a költői probléma és a költői formadás újszerűségének következménye.

Merészen új A vörös malom költői ötlete is és kétarcú költői ötlet, melynek Janus-feje kacagva és kacagtatva fordul egyik arcával a közönség felé, míg a másik arc tragikus mélységekbe néz le. Egyetlen felvonás, a szokásos három vagy öt helyett már kockázatos újításnak tűnik fel A vörös malom színpadi történetének szétbontása huszonkilenc képre, de nem ezek az újítások adják meg a fiatalosság izzását A vörös malomnak: a fiatalosság izzását, amely nem zavarja meg a nagy költői lehiggadás tisztaságát.

Kedden délelőtt indult meg a munka a Magyar Színházban, felépíteni és kicsiszolni azt az előadást, amely megilleti Molnár Ferenc új művét és megilleti Darvas Lili bucsuját a magyar színpadtól. Negyven, vagy ötven

előadása lesz csak most A vörös malomnak Budapesten, de Molnár Ferenc talán jól tette, amikor augusztusban kezdte A vörös malom próbáit és beéri a negyven vagy ötven előadással, ha így megkaphatja új műveinek előadásában is azokat a halk szavakat és azokat a nagy felszárnyalásokat, amelyek által feledhetetlen élménynyé lett tavaly az Égi és földi szerelem előadása.

A kisebbségek szabadsága.

(Enélkül nincs szociális béke. — Benes feltűnő üzenete.)

Prágából jelentik: A nemzetközi Nöliga kongresszusán Girsu miniszter Benes külügyminiszter egy üzenetét olvasta, amelynek jelentősebb részei így hangzanak:

— A szociális béke elsősorban a demokrácia megerősítését jelenti és annak a rendszernek lejárását, amelynek gyökerei a középkor abszolútizmusban rejlenek és amely lehetővé tette azt, hogy egy ember, vagy pedig kevés ember a többi fölött uralkodjék. A szociális béke egy olyan állam modern felfogását jelenti, hol az egyenjogú polgárok, önkéntes felelősséggel és egymás kölcsönös megbecsülésével egy nagy művön dolgoznak együtt. Végül pedig a demokratikus államok harmonikus együttműködését jelenti, olyan államokét, amelyek nem töreksznek hegemoniára, harcra és hatalomra, hanem összedolgoznak a kulturális világversenyben.

— Látjuk azt is, hogy nem lehet béke a nemzeti igazságosság nélkül. Ez a nemzetek szabadságának respektálását, sőt azon nép töredékek jogainak respektálását is jelenti, amelyek gazdasági vagy geográfiai okokból széjjelszórtnak élnek, vonatkozik ez azokra is, akik arra vannak ítélve, hogy nemzeti államokban nemzeti kisebbségek legyenek. Felfogásom szerint a nemzetek felszabadítása, amely a világháborút követte, egy lépés volt a békéhez.

Ugyanígy lépés még a nemzeti kisebbségek nemzetközi védelme, melyet a béke érdekében általánosítani kellene.

A szociális igazságok megerősítése is egy feltétele a békének. Minél többet tesztek a szociális béke érdekében, annál jobban megerősödik a béke.

— A mi politikánk nemcsak, hogy átértékelte a felfordulás szociális értelmét, hanem szociális reformokkal megteremtette a szociális béke alapfeltételeit és arra is ügyelt, hogy a nemzeti kisebbségeknek is eleget tegyen. Nemzeti kisebbségeink való helyzetét az objektív néző az iskolaügyben, kulturális életünkben és politikai egyenjoguságunkban világosan láthatja.

Jegyzőhiány a megyében

(Felemelték a gyakornokok fizetését. — Pályázat segédjegyzői állásokra.)

Az *Aradi Közlöny* már megemlékezett arról a nagy jegyzőhiányról, amely a vármegye vezetőségét olyan akcióra készítette, hogy a jövő jegyzőgeneráció pótlásáról való gondoskodással egyidejűleg már most betöltesse az üresedésben levő segédjegyzői állásokat. Röviddel ezelőtt még ötven segédjegyzői állás volt üresedésben, ez a szám azonban a legutóbbi időben lepadt harmincötöre. Ez a szám még mindig olyan jelentékeny, amely a megye közigazgatásának menetére hátrányos befolyást gyakorol. Az eddigi gyakorlat szerint csak azokat volt szabad segédjegyzőkké kinevezni, akik az egy éves jegyzői tanfolyamot elvégezték. Ilyen tanfolyam azonban olyan kevés volt Romániában, hogy ennek a szokásnak a megtartásával nem volt lehetséges az üresedésben levő aradmegyei segédjegyzői állások betöltése. A megye vezetősége felterjesztést intézett a belügyminiszteriumhoz, amelyben azt kérte, hogy a segédjegyzői fizetések terhére alkalmazhassanak Arad megye községei olyan jegyzői gyakornokokat, akiknek megvan a képzésük ahhoz, hogy jegyzői tanfolyamra mehessenek, tehát van gimnáziumi vagy kereskedelmi iskolai érettségijük, tanítói oklevelük vagy ennek megfelelő más iskolai végzettségük. Az eddigi alacsony fizetés, amely havonta mindössze 550 leit tett ki, nem nagyon csábította a pályaválasztó ifjakat, hogy a jegyzői pályára lépjenek. A megye vezetőségéhez most érkezett meg a belügyminiszter válasza, amelyel megengedi, hogy a megyei jegyzői fizetési alap terhére szeptember elsejétől 1200 lei havi fizetéssel vegyenek fel az üresedésben levő segédjegyzői állásokba jegyzőgyakornokokat. A magas gyakornoki fizetés, amelyhez még majdnem minden helyen ingyen lakás, kedvezményes ellátás és magánmunkálatokból származó több mellékjövedelem járul, bizonyára hozzá fog járulni ahhoz, hogy a most üresedésben levő állásokat betölthessék. A megyében most a következő helyeken van üresedésben segédjegyzői állás, amelyekre mindenki pályázhat, akinek a fenti képzettsége megvan: Glogovac, Mandrulac (Mondorlak), Adea (Ágya), Cherelus (Kerülös), Píulmare (Nagypél), Sepreus (Seprös), Sinteia (Szintye), Tipar (Szapáryliget), Varsand (Gyulavarsánd), Zerindul mare (Nagyzerénd), Ciuciu (Halmagyacsucs), Halmagel (Kishalmagy), Bocsig (Bokszeg), Ineu (Borosjenő), Pecica-maghiara (Magyar Pécska), Pecica-Romana (Román Pécska), Nadlac (Nagylak) 3 állás, Seitin (Sajtény), Petris Soimos (Solymos), Chisine

día (Kisindia), Crocna (Korokna), Dézna, Dieci (Décs), Gurahonc, Iosesel (Jószáshely), Siria (Világos), Varsandul vechi (Ovarsánd) Cuied, Drauc, Nádas, Silindia és Taucz.

Uzsorabíraskodás

Magyarországon.

(A kereskedők bezárják üzletüket.)

Budapestről táviratozzák: Dr. Nagy Emil igazságügyminiszter rendeletet adott ki az uszorabírósági eljárásról. A rendelet kereskedői körökből nagy ellenkezést váltott ki. Vázsonyi a kereskedelmi egyesületben tegnap élesen támadta az igazságügyminiszter rendeletét, amelynek alapján a kereskedők a legnagyobb tájékoztatlanyságban lesznek, mert sohasem lehet tudni, hogy ki mikor kerül börtönbe? A gyűlésen indítványt fogadtak el, amely szerint a kereskedők tüntetésképen bezárják üzletüket. Dr. Nagy Emil igazságügyminiszter nyilatkozott a rendeletről és kijelentette, hogy nem hajlandó azt visszavonni. Kijelentette továbbá, hogy személyesen meg fogja figyelni a bírósági tárgyalásokat és ha igazságtalan ítéleteket tapasztal, módosítani fogja a javaslatot.

Budapestről táviratozzák: Az igazságügyminiszter rendeletére az uszorabírósági helytanácsok megalakultak és hétfőn megkezdik működésüket.

Újabb diákzavargás.

(Tüntető és rendőrök harca.)

Jassyból táviratozzák: A tegnapi diákzavargásokról érkezett jelentések szerint a diákok a város területén nagy tüntető felvonulást rendeztek és az egyik forgalmas utcán istentiszteletet tartottak a háboruban elesett diákok emlékére. Majd behatoltak az egyetem épületébe és a rendzavarást meggátolni igyekező rendőrséggel összeütköztek. Az összeütközés folyamán a rendőrprefektúra igazgatóját és több rendőrt tetteleg bánalmaztak. Ezután a diákok nagyobb csoportja lázító röpiratokat szórt szét a városban. Tegnap este a diákok újból tiltakozó körmenetet tartottak. Ez alkalommal már katonaságot vezényeltek ki a tüntetés megakadályozására. A katonai osztag parancsnoka békés uton igyekezett a diákokat a tüntetés abbahagyására rábírni, azonban sikertelenül, mert a diákok nem engedelmessékedtek a felszólításnak, sőt égő faklyákat dobáltak a katonaság közé. A katonaság ez után rövid idő alatt szétfoszlatta a tüntetőket. A szétszórt diákok a zsidónegyedbe vonultak, ahol több lakást összeromboltak és igen sok ház ablakát bezúzták. A tüntetés szervezőjei Cuza professzort emlegetik.

Milyen üzlet a marha-export?

— Aradról főként Ausztriába szállítanak élőállatot. — Mennyi lehet a nyereség? — A vámcsempészség büntetése. —

Az érdeklődés az ottlakai csempészségi ügy iránt nem csökken, sőt inkább fokozódik. A közönség figyelme egyszerre a marhaexport felé irányult. A kereskedelemnek ez az ága, amely hatalmas tőkebefektetést igényel és meglehetősen kockázattal is jár, a közbejött események folytán misztikus, érdekes lett, mindenkit érdekel ma már az, miképpen lehet szarvasmarhát az ország területéről exportálni, mi a várható nyereség, mennyibe kerül az állat élőszuliban, mennyi a kiviteli illeték, miképpen találhatják meg a kereskedők a hatalmas vámtételek mellett mégis a számításukat? Milliók röpködnek a levegőben, a Városi kávéház délelőtti tözsdéjén izgatott hangú viták folynak arról, hogy egy-egy marhatranszport tényleg meghozza-e azokat a milliókat, amiket az exportálók remélnek? Ez az eddig népszerűtlen kereskedelmi ág egyszerre aktuális, „divatos” lett. Hogy ez üzletről hü képet adjunk, feltárjuk a marhaszállítás körülményeit.

Amíg a román szarvasmarha Bécsbe jut.

Miután ma a romániai szarvasmarhák részére Bécs, illetve Ausztria a legjobb piac, tehát ezzel foglalkozunk behatóan. Az osztrák korona tudvalevően már hónapok óta stabil és a kereskedőknek, illetve exportőröknek nem kell aggodniok esetleges valutaingadozástól, tehát szívesen visznek fel romániai marhát Bécsbe, annál is inkább, mert az összes, állatállományban szegény országok között egyedül Ausztria az, amely hatalmas árat fizet az élőmarháért. Aradon és Arad környékén az exportőr marhakereskedő 18 leiert vásárolja élőszuliban különként a szarvasmarhát. Egy ökör átlagos súlya 750 kiló. Különként a vámilleték a határlomáshoz való elszállításal és a bevonulózással együtt 17 lei. Arányosan elosztva az egy ökorre eső 10.000 leinyi kiviteli illetéket, ez a kiindulási költség. Ehhez hozzá kell venni különként még 7 leit, ennyit számítanak a marhakereskedők az apadásra, ebbe a különkénti 7 leibe már bele van számítva a magyar és osztrák vasúti szállítási költség is. Mire az ökör megérkezik a bécsi piacra, 42 leibe kerül különként élőszuliban.

Mennyi lehet keresni?

Egy ötven darabból álló szarvasmarhatranszport 750 kilós átlagsúlyt véve alapul 37.500 kilót tesz ki. A különkénti 42 leies árban a bécsi piacig a marhakereskedőnek ez a 37.500 kiló élőmarha 1.575.000 leibe kerül. A bécsi piacon az élőmarhahús ára 12—16 ezer osztrák korona különként. A 14 ezer koronás középpár mellett különként 48 leit lehet elérni, tehát egy kilón keres a román marhaexportőr 6 leit. Ezek szerint ötven darab ökoron keres a kereskedő 225.000 leit. Ez egy rendes eset, de keresni lehet jóval többet is, különösen akkor, ha a bécsi piacra máshonnan nem hajtanak fel marhát. Tudni kell, hogy Amerikából, különösen Délamerikából tekintélyes marhát hoznak Ausztriába. Ezek a marhaszállítási ál-

lamok még így is megtalálják a számításukat mert a tengerentúli óriási az állatfoclesleg és ha egy marháért a sok-sok osztrák koronát beváltják dollárra vagy fontra, még mindig keresnek az üzleten. Ha az amerikai áru nem konkurrál, akkor ötven darab ökoron kedvező esetben 400.000 leit is lehet keresni. A romániai exportőrnek számításba kell venni azt is, hogy utközben a marhákól néhány elhullhat. Nem szabad elfelejteni, hogy 1.575.000 leire ma minimálisan 4 százalékos havi kamatot kell a kereskedőnek fizetni és miután egy ilyen marhaszállítás minimálisan négy hét alatt bonyolódik le, a netto nyereség lepad 152.000 leire. Persze ezt egy érdekelt mondja.

Magyarország és Csehszlovákia.

Magyarország marhaszállítás szempontjából jó terület volt mindig, amíg a magyar korona stabil volt. Ma nem szívesen szállítanak, mert a korona hirtelen zuhanása vagy emelkedése teljesen tönkretelheti a román kereskedőt. A magyar határon minden behozott élőállat kilója után, ha csak nem tranzitó áru, egy leinyi öszszegnek megfelelő magyar korona behozatali vámot kell fizetni. Mire a kőhányai állatvásárra ér a Romániából behozott szarvasmarha, különként élőszuliban így is belekerül ugyanannyiba, mint Bécsben. Különként itt sem lehet többet elérni 6—7 leinél. Csehszlovákiába Aradon, illetve Curticin, vagy Otlacan keresztül nem történik szállítás. A csehi köztársaságba leginkább erdélyi kereskedők exportálnak Halmin keresztül, mert ez az út előnyösebb.

Erdemes-e csempésznit?

Nem mondható biztos üzletnek a csempészség. Ha négy esetben sikerül hamis permiszek alapján csempésznit és ha az ötödik esetben rajtaveszt az illető, a vámbíróság oly nagy, hogy minden eddig elért hasznot felemész. A vámtörvény 193. és 196. szakasza világosan megszabja a büntetést. A büntetés a vámilleték négyszerese. Vagyis ha egy ökorre a szabályszerű kiviteli illeték 10.000 lei, úgy csempészség esetén 40.000 leit kell fizetni. Ennek lefizetése után a kereskedő szabadon irányíthatja marhát a külföldre. A vámhatóságok csak abban az esetben foglalják le és árverezik el az árut, ha a meghírságot fél képtelen a kivett négyszeres bírságot megfizetni. A vámtörvény vonatkozó paragrafusai vámcsempészség esetén 1—5 évig terjedő fogsázbüntetést is előírnak.

A fentiekből kitűnik, hogy a szarvasmarha külföldi exportálása lehet jó üzlet, de egy balul kiütközött csempészet esetén megförténhetik, hogy a vállalkozás minden vagyonát elveszíti. Mert minél több haszon kínálkozik egy üzletnél, annál nagyobb a kockázat is.

— Leszerelt katonák kongresszusa. Bucurestiből táviratozzák: Targul-Juban vasárnap lesz a leszerelt katonák kongresszusa, amelyen az agrárreformmal és más közérdeklő kérdésekkel fognak foglalkozni.

Nemzetközi szélhámosok.

(Foragó András, Horváth Menyhért, Figlar András és társai.)

Párisban furfangos módon fosztottak ki egy amerikai milliomos hölgyet. A párisi rendőrség megállapította, hogy a rablók egyike a nemzetközi viszonylatokban is híres szélhámos. A múlt hónap utolsó napjainak egyikén Miss Dorris de Arabo-Kemp milliomosnő, aki a Quai de Passyn lakik, egy előkelő mulatóhelyen két férfivel ismerkedett meg. Az egyik báró Ledoux volt osztrák huszártisztnek mutatkozott be, míg a másik a báró titkárának adta ki magát. A milliomosnőt egy szeparéba vitték, ahol kábítószerezettel növelték el és 120.000 frank értékű ékszerét elrabolták. Röviddel az eset után mindkettőjüket elfogták és akkor kiderült, hogy az, aki bárónak mondta magát, már több franciaországi városban megfordult és ezek mindegyikében más és más álnéven élt. A legutóbb Párisban Klaar csehszlovák állampolgárnak jelentette be magát. A bécsi rendőrség megállapította, hogy Faragó András az elfogottak egyike, aki a legutóbb egy Bécsbe utazó Klaar nevű prágai egyetemi hallgatót fosztott ki, akitől ellopta a személyi iratokat is és így volt lehetséges, hogy Klaar néven utazott tovább. Faragóról kiderült az is, hogy összeköttetésben állott Horváth Menyhérttel, aki Európa majdnem minden fővárosában követett el nagystílű csalásokat.

Horváth legutóbb brazíliai katonai attasénak adta ki magát és milliós csalásokat követett el, s azután Bécsből Berlinbe szökött. Ott azonban letartóztatták és kiszolgáltatták a bécsi hatóságoknak. Faragó is, Horváth is egy nemzetközi bünszövetkezetnek a tagjai, amely főleg bankjegy- és csekkhamisításokkal foglalkozott. Faragó tényleg valamikor huszártiszt volt és a piavel összeomlás után kezdett kalandos vállalkozásokba. Először délmagyarországi tengeri hadsereget kezdett szervezni, azután résztvevett a második királypuccsban, amely után elmenekült Magyarországról. Bécsben megismerkedett egy feltűnően szép varietésnével, akinek egy bécsi ékszerésznél drágakövekkel kirakott karkötőt órát vett ajánlékba. Az óra árát, 32 milliót egy, a Rio de la Plata brazíliai bankra szóló csekkel fizette ki. Erről a csekkéről csak akkor derült ki, hogy hamis, amikor be akarták váltani. Akkor Faragót letartóztatták, de azzal mentette ki magát, hogy a csekkönyvet jóhiszeműen vette Berlinben és miután ennek az ellenkezőjét nem sikerült rábizonnyítani, szabadon bocsájtották. Később azonban több ausztriai városból érkezett jelentés hasonló csekkéről, akkor kiderítették Faragót, és is fogták egy bécsi bel-

városi étteremben. Faragó amikor a rendőrségre kísérték, azt kérte, hogy vigyék vissza az étterembe, mert ott hagyta a felöltőjét és a kalapját. A detektiveket megkérte, hogy az első helyiségben várják meg, amíg kihozza egy perc alatt a másik helyiségből a ruhadarabjait. Ez a perc elég volt arra Faragónak, hogy egy mellékkijáraton megszökjék. Ezután már hiába keresték, nem tudták elfogni.

A banda tagjai közé tartozott Suga Vilmos vegyészdoktor is, aki 5000 csehkoronás bankjegyek hamisításával foglalkozott. Első elfogatása után kórházba került és a prágai kórházból megszökött. A napokban Pozsonyban ismét elfogták. Ugyancsak ehhez a társasághoz tartozott Figlár András is, akit Nagyváradon fogtak el, de kései kezei közül megszökött. — Legutóbb a bécsi rendőrség fogta el. A bandához tartozik még Tolnay Sigrúd, aki Ausztriát annak idején hamis borkivitel engedélyekkel milliókkal megkárosította. Wetz Vilmos Frigyes is bandatag, aki egy bécsi intézetet károsított meg több millió erejéig hamis dollár-csekekkel. Wetz első elfogatása után megszökött és egy Prága közelében levő kolostor priorját csapta be 250.000 szokol erejéig ugyancsak hamis dollár-csekekkel. Faragó párisi kalandja előtt utoljára Wiesbadenben Heddy Dreyfus színésznő ékszerreit lopta el és azután automobilon menekült el Worms irányában. A soffört azután három darab 1893. évi chicagói világkiállításra érvényes belépőjeggyel ajándékozta meg, amelyekről elhitette a sofförrel, hogy 300.000 dollárt érő csekek. Azóta a mai napig nem érkezett hír Faragóról, amíg most Párisban ismét elfogták.

Ehezó nyugdíjasok.

(Harmadik hónapja nem kaptak fizetést.)

Kaptuk a következő tartalmú levelet: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Sziveskedjék a lapba betenni, hogy mink szegény vasutasok már két hónap óta nem kapunk nyugdíjat. Éhen pusztulunk így. Már itt van a harmadik hónap és még mindig késik a támogatás. Csinálnának valamit, mert akkor ennek a nyomorult világnak bucsút mondunk. Nem bírjuk ki még kenyérünk sincs és mind öregek vagyunk. Az Isten megáldja az urakat, tegyenek valamit: Nyugdíjas vasutasok.

Felesleges ezekhez az elkésredett sorokhoz minden kommentár. Az Aradi Közlöny már több ízben foglalkozott azzal, hogy a nyugdíjas vasutasok igényeit nem fizetik, ismertettünk egy memorandumot is ebben az ügyben és amennyire megállapítottuk, nem történt miniszteri intézkedés a vasutasok nyugdíjainak visszatartására és az alantasabb közegek félremagyarázás folytán tessék ki az igazságot önmagukkal is tehetetlen elaggott vasutas nyugdíjasokat az inségnek és éhezésnek. Majd ha katasztrofális

válík ez a kegyetlen intézkedés és az esetleges katasztrófa nyomán megindítják a vizsgálatot a rendelet eredetének kiderítése, akkor talán gyorsabban megváltozik a helyzet, de hogy a bürokratikus rend idejekorán intézkedjék, azzal mi sem biztathatjuk a nyomorgó vasutas-nyugdíjasokat.

Hogy áll a leu?

Augusztus 23-án fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.40 svájci frankot.

8.13 francia frankot.

16.29 szokolt.

8.000 külföldi magyar koronát,

12.000 tényleges magyar koronát,

14.000 belföldi magyar koronát,

31.000 osztrák koronát,

2.000.000 német márkát.

Zürichben 2.60 frankot

Parisban 8.20 frankot

Budapestben 9050—9750 kor.-t

Berlinben 2.500.000 márkát

Newyorkban 43.50 centet.

Bécsben 33.500 osztrák koronát

Belgrádban 45.50 dinárt

Londonban 1 font 960 lei.

A gyilkos éjjeli őr.

Korcsmai verekedés miatt négy évi fegyház.

Az aradi törvényszék büntetőtanácsa Kovács József táblabíró elnökletével ma délelőtt tartotta meg Olariu Izidor bűnügyében a főtárgyalást. Olariu Izidor halális lakos éjjeli őr volt a községben. Ez év május 20-án, mikor a Korcsma előtt elment, nagy zajt hallott a korcsmából és bement. Láta, hogy Budisán Leontin odavaló földműves legény verekedik egyik barátjával. Szét akarta választani a haragos verekedő legényeket, akik azonban nem engedelmeskedtek az éjjeli őrnek, hanem meg is ütötték. Olariu Izidor erre lekapta fegyverét válláról, hogy a verekedőket ezzel válassza szét. A töltött fegyver véletlenül elsült, a golyó Budisán Leontin mellébe furdott, aki rögtön meghalt. Az ügyészség előre meg nem fontolt emberölés miatt emelt vádat Olariu Izidor ellen. A mai tárgyaláson az éjjeli őr azzal védekezett, hogy jószándékból akarta a verekedőket szétválasztani, fegyverét nem használta és az csak véletlenül sült el. Dr. Fikler Károly főügyész és dr. Szuhó Károly ügyvéd perbeszédük után a törvényszék tanácskozára vonult vissza, majd Kovács elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint Olariu Izidort emberölés büntetésében büntetésnek mondották ki és négy évi fegyházbüntetésre ítélték. — Az ügyész az ítéletben megnyugodott. A vádlott és védője enyhítésért felebezzett.

— Argetoianu elégtételt kapott.

Bucurestiből táviratozzák: A „Pressa” jelentése szerint Averescu és Argetoianu között tegnap hosszabb tanácskozás folyt le, amelynek eredményeképpen Argetoianu elégtételt kapott és részt vesz a néppárt kisenevi országos kongresszusán.

Az ősemlék nyomában.

(Történelmi ásatások Pécskán. Roska Márton és dr. Nichi Lázár vezetik a munkálatokat.)

Érdekes és tudományos szempontból fontos munkálatokat kezdtek meg Arad közelében, a pécskai határban. A már régebben ott felfedezett ókorbéli sáncokban ásatásokat kezdtek. A napokban Aradra érkezett Roska Márton clujji (kolozsvári) egyetemi tanár, aki most dr. Nichi Lázár aradi kulturpalotai igazgató társaságában kitutott Pécskára, ahol megérkezésükkor tízenként munkást fogadtak fel és ezekkel megkezdték a történelmi kutatást célzó ásatásokat. A munkálatok reggeltől estig folynak. A pécskai felfedezés nem új keletű, mert a határban 1911. májusában végeztek itt ásatásokat elég szép eredménnyel. Most egész Erdélyben ismét megkezdték a kutatásokat és ezzel, valamint több újabb értékes lelettel kapcsolatosan felmerült a terv a pécskai ásatások folytatására is. A terv valóra váltása már megkezdődött és Arad megye vezetősége a megyei kulturpalotából egyelőre 5000 leit utalt ki az ásatások céljaira, amelyeket természetesen csak addig folytathatnak, amíg a megye finánciális eszközökkel támogatja a kutatókat. Amióta Franciaországban megtalálták a cromagnoni ember nyomait, aki tudvaleg az első ember volt Európa talaján, akiről a történelem tudománya meg

tudott állapítani valamit, a történelem kutatásában felébredt a vágy, Európa ősemlékét megismerni. Erdély talajának főkutatása, hozzá számítva Arad környékét is, különös érdekességgel bír, mert a történelem még nem sokat tud az itt élt ókori népekről és különösen kevés emlékeink vannak ebből a korból Románia muzeumaiban. Az ásatást vezetőik már eddig is több értékes lelettel szaporították a romániai gyűjteményeket és eddig főleg edényeket, kezdetleges réz- és bronzékszereket és primitív szerszámokat találtak, amelyek közül az utóbbiak talán harci eszközök is lehettek. Az ókor emberei már teljesen eltűntek, a csontjaik is teljesen elporladtak, úgy, hogy magának az embernek a materiájából már semmit sem találnak, csak eszközeit, amelyek még primitívek, de már magukon viselik primitívsgükben is az emberi lelemé nyesség bizonyítékait. Az embernek már akkor is kellett az edény, amelyben ételét tartja, a szerszám, amelyet egyszer élelem megszerzésére, máskor harci eszköznek használt és az ékszer, mert az asz szonyokban már akkor is volt hiúság. Roska tanár és dr. Nichi Lázár egész nap künn vannak Pécskán, ahol folytonos kutatással végzik a munkálatok vezetését.

Kivetik a tüzoltóilletéket.

(Cselédadó és egyebek.)

A városi illetékek és adók figyelmébe ajánló bizottság tegnap délután folytatta ülésezését dr. Angel István polgármester elnöklete alatt. A tegnap elhatározott adók között szerepel a tüzoltóilleték, amit minden aradi adózó fog fizetni és pedig évenként 10 leit. Ezenkívül a háztulajdonosok minden beéhitett ingatlan után a mai érték három ezrelékét, a biztosító intézetek pedig a tüzbiztosítási összegek után egy százalékos fogják fizetni. Ma körülbelül 25.000 adózó van Aradon, tehát maga ez az egy tétel 250.000 leit jelent a város számára. A többi hozzájárulásokkal együtt pedig körülbelül fél millióra tehető az az összeg, amely ezzel a tüzoltóság fejlesztésére jut. Az illetékek azt hiszik, hogy olyan helyzetbe jut az aradi tüzoltóság, hogy beszerezhetik számára a második motoros tüzifecskenőt és a legénységet is kellőképpen felszerelhetik. A cselédadót is ki fogják vetni. Az első cselédadómentes lesz, a második után negyvenet és minden további háztartási alkalmazott után 20 lejtel magasabb összeget kell majd fizetni évenként a cselédartóknak. Nyergeslovak és luxuslovak után évi 600 leies illetéket akarnak kivetni. Az államforgalmi illeték 2 százalékos lesz és a marhalevelek kiállítás díja pedig 15 lei. Az illetékek egy része már szeptember elsején életbelép, a cégtáblaadó életbeléptetésére azonban minden valószínűség szerint csak a jövő január elsején kerül sor. A cégtáblaadó kivetése nagy mun

kát ad, mert katasztrófa kell készítenni, amelyet kereületenként fognak megcsinálni.

Magyarország sorsa.

(Meghíusul a külföldi kölcsön.)

Londonból táviratozzák: A Times „Magyarország sorsa” címen cikket irt, amelyben többek között ez áll: — Budapest nagy az aggodalom, mert a szövetséges hatalmak és a jóvátételi bizottság nem tudnak megegyezni abban, hogy Magyarország a népszövetség útján kölcsönt kapjon. A sinaiai határozatról szóló kedvező sajtóhírek Magyarországon azt a reményt keltették, hogy Magyarország Genfben számíthat a népszövetség pénzügyi bizottságára. Az utóbbi napok információi szerint Magyarország reménye aligha fog megvalósulni. A kisanant ugyanis Sinaiban nem fogadta el azt az angol-olasz javaslatot, hogy Magyarország kölcsönt a népszövetséghez folyamodhatik. A cikk ezután közli gróf Bethlen István magyar miniszterelnök nyilatkozatát, a melyet már ismertettünk.

Budapestről táviratozzák: A Magyar Hírlap illetékes információ szerint közli, hogy a kormány hivatalosan egyáltalán nem tud a kölcsönügy legújabb állásáról. A Times cikkét egyáltalán nem lehet autentikusnak elfogadni. Tény az, hogy a sinaiai határozatról hivatalos értesítést a kormány még nem kapott, csupán a külföldi jelentésekből állapítható meg, hogy nem az angol-olasz javaslat győzedelmeskedett, holott az amerikai és angliai pénzügyi körök szerint a kölcsön csak ezen az uton oldható meg.

Stinnes tárgyal Schneiderrel.

— Tartózkodó álláspont Londonban a francia jegyzékkel szemben. — Stresemann válaszol Poincarénak. —

Párisból táviratozzák: A francia jegyzékkel kapcsolatosan az esti lapok annak a reménységüknek adnak kifejezést, hogy lehetséges az angol-francia tárgyalások továbbfolytatása és a megegyezés. A *Temps* azt írja, hogy a londoni kormány megmondotta ugyan már, hogy mennyit akar Németországtól kapni, csak azt nem mondotta, hogy mi módon akarja megkapni. A lap szerint amíg nem tudják, hogy a jóvátételt miképpen lehet megfizetni Németországgal, addig a probléma megoldatlan marad. A szövetségeseknek most a legnagyobb érdekük az lenne, hogy megfigyeljék, milyen hatása lesz Stresemann és a szocialisták szövetségének és várható-e a német pénzügyek egészségessé tétele? A lap hangsúlyozza, hogy szocialisták még sohasem javították meg valamely ország pénzt és így hiábavakó lenne most ettől a német kormánytól fizetéseket várni. A többi lapok is hasonló szellemben írják.

Londonból jelentik: Illetékes helyen egyelőre kerülnek a francia válaszigazgatók bármiféle bírálatát. Az általános vélemény az, hogy a jegyzéket rokonszenvesen kell megítélni.

Rómából táviratozzák: Politikai körök azt remélik, hogy Stresemann rászánja magát a Mussolini által javasolt 50 milliárd megfizetésére, amelyből Olaszország tíz százalékot igényel. A lapok remélik, hogy Stinnes és Schneider tárgyalásai egyengetik a közvetlen megegyezés útját.

Berlinből táviratozzák: Stresemann kancellár a birodalmi gyűlés külügyi bizottságában ma nyilatkozik a pénzügyekről, a francia jegyzékre és Poincaré legutóbbi beszédére a pénteki ülésen válaszol. A gazdasági rendszabályoktól a parlamenti körök kedvező eredményt várnak.

Berlinből táviratozzák: A francia Sárga-könyvvel kapcsolatban a Vorwärts megállapítja, hogy Poincaré ragaszkodik a produktív zálogok gondolatához és a német lakosságnak munkára kényszerítésével Franciaország uralmát a megszállt területen tartósan fenn akarja tartani. Anglia éppen ezt nem ismerte el jogosnak és a hitelezők érdekében gyakorlati jelentőségűnek és azt tartja, hogy az idegen uralom az annexiónál is rosszabb.

Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph megállapítja a francia jegyzékről, hogy semmi közeledést sem jelent az angol-francia megegyezés közös alapjának irányában. A világ közvéleménye az angolok oldalán van és mert

Franciaország makacsul ellenzi a külső szakértő-testület kiküldését a német fizetőképesség megvizsgálására, még nagyobb kedvetlenséggel nézi majd a Ruhr-megszállást.

Londonból jelentik: Beavatott politikai körök szerint a francia jegyzéket mostani szövegezésében még nem lehet elfogadni, de alkalmas arra, hogy kiindulási pont legyen a szövetségesek újabb konferenciájára. Azt hiszik, hogy Poincaré és Baldwin személyes tárgyalásai kiküszöbölhetik az ellentéteket. Amerikának az a magatartása, hogy nem avatkozik bele az európai problémák megoldásába, kiábrándítólag hatott és ezt úgy magyarázzák, hogy Coolidge elnök meg akarja várni, amíg dülőre jut tadják a jóvátételi kérdést és ezért egyelőre nem látja kívánatosnak Amerika közbelépését.

Párisból táviratozzák: A francia válaszigazgatók úgy magyarázzák, hogy Poincaré nyitva akarta

Mosoiu közlekedésügyi miniszter Aradon

Nyugdíjas vasutasok küldöttsége. — A volt Acsev. tisztviselők inkadrálása

Tegnap éjjel Aradra érkezett Mosoiu Traján tábornok közlekedésügyi miniszter. A miniszter ma délelőtt Georgescu János vezérfelügyelő-prefektus társaságában a textilgyárat és a kötszövőgyárat látogatta meg, majd a pályaudvari étterem külön helyiségében tartott ebéd után külön motorossal a repülőtérre ment és az ott levő épületeket szemlélte meg. Ebéd után a miniszter az aradi pályaudvarra tért vissza, ahol két küldöttség várta. Mindkét küldöttséget Zima Tibor, Arad város országgyűlési képviselője vezette a miniszter elé. Az egyik küldöttség a nyugdíjas vasutasok képviselőiből állott. A nyugdíjas vasutasok ügyében lapunk más helyén is írtunk. Ezeket a nyugdíjasokat ugyanis mintegy két hónappal ezelőtt a CFR. státusából a pénzügyminiszterium állományába helyezték át, aminek az lett a következménye, hogy azóta nem kapják meg illetményüket. A miniszter megdöbbenve értesült erről a tényről és szavaltan kedvetlenségnek minősítette azt az eljárást, hogy az előregedett, rokkant és egy életet a vasút szolgálatában munkában eltöltött nyugdíjasokat támogatás nélkül hagyták. Különös érdekessége volt ennek a fogadtatásnak a következő jelenet. A küldöttségben megjelent öreg nyugdíjasok közül egyik sem tudott románul. Amikor a miniszter ezt feltett kérdése útján megállapította, azonnal magyarra fordította beszédét és teljesen folyékony magyar nyelven mondta el a nyugdíjasoknak, hogy illetményeik azonnali folyósítása iránt sürgősen intézkedik. Zima Tibor képviselő meg is kérdezte a minisztertől, honnan tud ilyen jól magyarul, amire önzéssel válaszolt:

— Hiszen honvédtiszt voltam! A nyugdíjasok után az Acsev. volt tisztviselőinek delegátusait

hagyni az összes lehetőségeket, ha tehát a szövetségesek egyöntetűen állapítanák meg a garanciákat, akkor a Ruhr-terület kiürítése hamarosan lehetővé válnék. Szerintük minden további engedékenységet Németország jóakaratótól kell függővé tenni. A párisi lapok hangján a csalódás ize érezhető, mert most Poincarétól szabatos és pozitív programot vártak. Hangsúlyozzák, hogy Poincarénak világosan kellene beszélnie, hogy megindulhassanak a döntő tárgyalások, mert a mai idők sem Francia országnak, sem Angliának nem kedvezőek.

Berlinből táviratozzák: — Dr. Stresemann kancellár tegnap este a pártvezérekkel tanácskozott és kijelentette, hogy a kormány mindent megtesz a gazdasági helyzet javítására, mert jól tudja, hogy ez az utolsó alkotmányos kormánya Németországnak és ha ez is megbukik, akkor a teljes anarchia következne. Ezen ezért kész diktatórikus eszközökhöz is nyitni. A pártvezérek hozzájárultak a kancellár előterjesztéséhez.

fogadta a közlekedésügyi miniszter. A tisztviselők panaszaik szintén Zima Tibor országgyűlési képviselő tárta fel Mosoiu miniszter előtt. A tisztviselőket ugyanis még nem inkadrálták a CFR. státusába és így nemcsak a CFR. tisztviselőinél, kevesebb fizetést kapnak, de az Acsev.-től kapott járandóságaiért mértékét sem utik meg illetményeik. Időközben ugyanis a CFR. tisztviselők nagyobb fizetésjavítást kaptak. A közlekedésügyi miniszter kijelentette, hogy a volt Acsev. tisztviselők inkadrálása azért késik, mert az Acsev. igazgatóságával való megállapodást még nem fejezték be. A tisztviselők ekkor kijelentették, hogy a bizonytalan ideig, talán évekig elhúzódó tárgyalások miatt nem maradhatnak állandóan sanyaru helyzetben és arra kérték, hogy elmaradt illetményeiknek legalább 75 százalékát előlegként fizessék ki részükre. A közlekedésügyi miniszter kijelentette, hogy a tisztviselők tényleg nem várhatják meg a vasút megvételéről szóló tárgyalás befejezését és ezért azonnal intézkedik, hogy a volt Acsev. tisztviselőket vegyék át a CFR. állományába, úgy, hogy a többi vas uti tisztviselővel arányos fizetést kapjanak.

A miniszter barátságosan beszélt el a küldöttség tagjaitól, majd nemsokára utrakelt és különvonaton Temesváron át Karánsebesre utazott.

— Kormányválság Szászországban. Berlinből táviratozzák: Drezdából olyan jelentések érkeznek, hogy Szászországban kormányválságtól tartanak. Általános az elégedetlenség a szocialista kormány ellen, amelynek a parlamentben egyedül a kommunista frakció a gyenge támogatást

HIREK.

Pestis Konstantinápolyban.

(A román kormány megtette az óvintézkedéseket)

Konstantinápolyból táviratozzák: A városban teljes erővel dühöng a pestis. A tegnapi és a mai nap folyamán számos megbetegedés és halálos eset történt. Hivatalosan megerősítik, hogy a városban igen sok pestis megbetegedés történt. A török kormány a még a városban tartózkodó antant-hatóságokkal egyetemben megtiltja a kellő óvintézkedéseket a járvány továbbterjedése ellen.

Bucurestiből táviratozzák: A Konstantinápolyból érkező hírek a pestis terjedéséről óráról-órára aggasztóbbakká válnak. A román kormány megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a határokon és a kikötőkben a hatóságok a járvány behurcolását megakadályozzák.

— A király születésnapjának megünneplése Aradon. Ferdinánd király születésnapjának megünneplése alkalmából a rendőrprefektúra a következő rendelkezéseket hozza tudomásra: Az összes templomokban fialadó istentiszteleteket fognak tartani. A házak és az üzletek felfüggesztendők. Egyébként a munka normálisan folyik, az üzletek, irodák, gyárak, műhelyek egész napon át nyitva tarthatók.

— Október elején befejeződik a földosztás. Bucurestiből jelentik: A földosztási munkálatok végzésével megbízott központi bizottságtól nyert értesülés szerint a megyei szervezetek földosztó munkálatai Erdély és Bukovina területén október hó 1-ig feltétlenül befejezést nyernek.

— Katonai jelentkezés. Az aradi rendőrség katonai ügyosztálya tudomására hozza az 1903., 1904., 1905. években született ifjaknak, akikből az 1925—1927. éves katonai kontingens fog kikerülni, a következőket: augusztus 25-én jelentkezni tartoznak mindazok az 1903., 1904. és 1905. években született és Aradon lakó ifjak — akkor is, ha más községekben születtek — akik nevének kezdőbetűi A., B., C., D., F., aug. 26-án az azon kategóriába tartozó ifjak, akik nevének kezdőbetűje G., H., I., J., K., L., augusztus 27-én azok, akiknek neve M., N., O., P., R. betűkkel kezdődik, 28-án azok, akiknek neve S., T., U., V., Z., Y. és X. betűkkel kezdődik. A jelentkezés ideje reggel 8—11-ig, délután 3—5-ig. A jelentkezés helye: Az első körületben a csanádi-palotában (Bul. Regele Ferdinand 1.) A második körületben Str. Gojdu (Szent István-u.) 2. A harmadik körületben Str. Coasei (Kasza-u.) 4. A negyedik körületben Str. Aurel Vlaicu 1. Az ötödik körület Sărăban, hatodik körület Găiban. Ugyanitt és ugyanekkor jelentkezni tartoznak azok az ifjak, akik a sorozó-bizottságtól 1924. évre kaptak halasztást és akik az 1923. évi kontingenshez tartoznak, magukkal hozva halasztási bizonyítványukat és születési anyakönyvi kivonatukat. Minden jelentkező tartozik születési anyakönyvi kivonattal és személyazonosságát bizonyítóval megjelenni. Azok, akik a rendelet kibocsátásától számított hat hónapon belül költöztek Aradra, nem vétettek fel itt a kategóriába. A jelentkezést elmulasztó ifjakat a törvény szerint szigorúan megbüntetik.

Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókévitő-bizottságok holnap, pénteken a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. Ségában, a II. visszamaradt tételeket dolgoz fel, a VI. a Kálvin János-utcában, a VII. visszamaradt tételeket dolgoz fel, a VIII. a Nedcin Bogdan (Fácán) utcában, a Ciocarliei (Fűrj) utcában és a Serban Voda (Part) utcában, a IX. a Dorobantilor (Urbán Iván) utcában.

Halálozás. I. Nacht, a Bucuressti I. Nacht-cég alapítója és társtulajdonosa e hónap 19-én Neuheimban hirtelen elhunyt. A temetés Bucuresstiben lesz. Az I. Nacht-cég aradi fiókjának vezetői és tisztviselői gyászjelentést adtak ki a cégfőnök elhunytáról.

A magyar építkezési törvény. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén az adóvalorizációról szóló törvényjavaslatot harmadik olvasásban is elfogadták. Ezután az építkezési törvényjavaslatot tárgyalják. A lakásépítő akciót Eckhardt Tibor és a célnak adandó állami kölcsön a nagybankokat hízalja. Dr. Ulain Ferenc jogi szempontból támadta a lakásépítő akció javaslatát.

Veszekedés kérésével. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Kovács Mihály gyárvárosi lakos az elmúlt éjszaka Sveszta Károlival összeshóltalkozott. A veszekedés hevében Kovács kést rántott és Svesztát a jobb szemé alatt megszurta. Kovács Mihályt a rendőrség letartóztatta, míg a súlyosan sérült Svesztát beszállították a kórházba.

Fővárosi kalapszalón nyílik meg Aradon. Szeptember 1-én Arad város kereskedelmi világa egy nagy szabású világvárosias nivőjű üzlettel lesz gazdagabb. A Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. számú házban „Margaréta” kalapszalón nyílik meg, amely feleslegessé teszi, hogy Arad divatiölgyei Bucuresstibe, Budapestre vagy Bécsbe utazzanak kalapokat vásárolni, mert az eredeti bécsi és párisi modelleket helyben megvásárolhatják. Mindenkor a legfrissebb divatot fogja képviselni az új aradi kalapszalón, amely a legrefináltabb és legválasztékosabb izlésű aradi hölgyek részére éppen úgy bevásárlási forrás lesz, mint a szerényebb igényű közönség számára is. Az üzlettelviség nagyszabású átalakítási munkálatai már befejezéshez közelednek és az a millió, amelyben a vásárló közönséget kiszolgálják, eleganciájában és nobilitásában harmonikusan fog hozzásimulni az árucikk választékoságához. Az új szalon tulajdonosa Preiszné Martossy Margit aradi ismert uriaszony, akinek irányítása és vezetése alatt elsőrendű bécsi „premiere” fogja a technikai részeket intézni. A kalapszalón megnyitásának pontos idejét a lapok fogják közölni.

Titokzatosan eltűnt kassetta. Timisoaráról (Temesvárról) telefonálják: Ladstetter György gyárvárosi kereskedőnek a Jókai Mór-utca 7. számú lakásáról rejtélyes és gyanus körülmények között eltűnt egy kassetta, amely 30.000 lei készpénzt és egy aranygyűrűt tartalmazott. Ladstetter bejelentést tett a rendőrségen, amely értelemnyomozást indított.

Ha ragályos betegség fenyeget, ügyeljünk a belek szabályos működésére. Koprof az ideális és jóízű csokoládé tisztító erre a legalkalmasabb.

Kormánybiztos Budapest élén.

(Milliárdos deficit. - Ujabb hír Kállay pénzügyminiszter lemondásáról.)

Budapestről táviratozza tudósítónk: A Magyar Hírlap értesülése szerint a Kormány Komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy Budapest élére kormánybiztos küldjön ki, aki feloszlata a törvényhatóság közgyűlését és közgazgatási és pénzügyi szaktekintélyek meghallgatásával a tanácsal együtt vezetné a magyar főváros adminisztrációját az új törvényhatósági bizottság megalakulásáig. Az intézkedés oka a fővárosi

Gyilkosság a megyében. Az aradi királyi ügyészségnek ma jelentette a Baia de crisi (körösbányai) csendőrség, hogy Tomai János tomanatici (nagyörszi) legény vadászfegyverével agyonlőtte Luppú János. A gyilkosságról részletes jelentés még nem érkezett az ügyészségre, a hivatalos táviratban a csendőrség csak értesítette az ügyészséget, hogy a gyilkost sikerült elfogni.

Halálos esés a szalmakazalról. A mácsai csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Steiner Péter egy szalmakazal tetejéről leesett és meghalt.

Hat évi fegyűz egy nőfürös betörőnek. Doka Péter rovottmultu gonosztevőt a tél folyamán fogta el az aradi államrendőrség egyik detektívje. A betörő kihallgatása alkalmával 12 betörést és rablást ismert be, sőt azt is bevallotta, hogy mielőtt előző büntetését kitöltötte volna, nyolc hónappal ezelőtt megszökött az aiudi (nagyvenedi) fegyűzből. Az aradi törvényszék Doka Pétert az újabb büntények elkövetéséért hat évi fegyűzbüntetésre ítélte. A vádlot megfeleltette az ítéletet, amelyet a timisoarai (temesvári) ítélőtábla is jóváhagyott. Doka előtt ma hirdette ki Kovács József táblabíró főtárgyalási elnök az ítélőtábla döntését, a mely ellen a gonosztevő a semmitől-székhez jelentett be fellebbezést.

Agyongázolták az ökrök. A pecsikai (pecskai) csendőrség ma jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Totak Imre ittasan haltotta ökrös szekérét, melvől leesett. Az ökrök keresztülmentek aszerencsétlen emberen, aki a szenvedett súlyos sérülésibe behalt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Kollin Jenő fogászáti műtermét Piata Avram Iancu II. (Szabadság-tér 11.) alatt megnyitotta.

Megszűnt a Fliegende Blätter. Münchenből táviratozzák, hogy a müncheni könyv-és lapkiadók szövetsége nyilatkozatot tesz közzé, amelyben bejelenti, hogy a most rájuk háramló terheket nem tudják viselni és ezért kénytelenek a könyvek és folyóiratok előállítását és kiadását beszüntetni. E határozat következtében tízenhat müncheni újság és folyóirat beszüntette a megjelenését. A megszűnt lapok között van a „Fliegende Blätter” című ismert élclop is.

Kártérítés egy újságírónak. Londonból táviratozzák: A szovjet-kormány Haring angol újságírónak kétezer font sterling kártérítést fizetett, mert kilenc hónapon keresztül kénkedés gyanua miatt alaptalanul fogva tartották.

ros háztartásának kritikus helyezte. A költségvetésben állítólag több milliárdos hiány várható, amif sulyosabbá tesz a külföldi kölcsönök törlesztésének gondja. Az első részletet, kétszázmilliót augusztus 7-én fizették be.

A nemzetgyűlésben illetékes hely újabb cáfolata ellenére igen komoly formában újra elterjedtek Kállay Tibor pénzügyminiszter távozásáról szóló hírek. Egyébként a magyar politikában meglehetősen szélcsend uralkodott.

A hamis permiszek.

A hamis permiszek ügyében folytatott nyomozás ma nem hozott újabb változást. Mindössze annyi történt ma ebben az ügyben, hogy az aradi rendőrség megkeresésre az oradeamarei (nagyváradi) rendőrség előállította és Aradra hozta Winter Géza nagyváradi marha- és sertéskereskedőt. Winter Géza egyike a két nagyváradi marha- és sertéskereskedőnek, a kikről ma számunkban emlékeztünk meg és akiket Aradon keresztül Bucuresstibe visznek, hogy ott a hamis permiszek ügyében felvilágosítást adjanak. Winter Géza kihallgatásáról az aradi rendőrség még nem adott ki közlést a sajtó részére. Előállításának okára az a feltevés a legvalószínűbb, hogy az ő birtokában is találtak hamis kiviteket engedélyt. Winter Géza éppen úgy, mint az ügy két aradi szereplője nincsen letartóztatásban, csupán kihallgatás címén van a rendőrségen és holnap dől el, vajjon szükséges valamennyi szereplő levitele Bucuresstibe, vagy sikerül Aradon tisztázni szerepüket. Ez esetben csak a vizsgálat adta tartalmú aktákat küldik Bucuresstibe, ahol a hamis permiszek ügyét vizsgálják.

Evezős-verseny a Maroson.

Alig néhány hete tartotta a Maros evezősegyesület országos evezős versenyét Aradon és most újabb aradi evezősverseny hírért kapjuk. Ez alkalommal az agilis Toldi-evezősök viszik a rendező szerepét. A fiatal evezősegyesület már első szezonjában feltűnő élénkséget varázsol a Marosra és több pompás diszfelvonulásával tette szinessé az aradi víziéletet. A Toldi-evezősök eredetileg országos versenyt terveztek, de ezt le kellett fuini, mert a Maros mai alacsony vizálása miatt lehetetlen országos méretű evezősverseny tartása. Az evezősversenyen e miatt nem vesznek részt eredeti versenyregatták. A rendező egyesület a következő versenyszámokat írta ki: I. Kettős párevezősverseny I. osztályu hajók részére kormányossal. II. Kettős párevezősverseny II. osztályu hajók részére. III. Kettős párevezősverseny nők részére. IV. Kettős párevezősverseny vegyes. V. első osztályu skiffverseny. VI. Másodosztályu skiffverseny. VII. harmadosztályu skiffverseny. VIII. Női skiffverseny. IX. Kettős párevezősverseny senior, kormányossal. G. Molnárcsokakverseny. Az egyes versenyszámok között uszó versenyeket és a közönség szórakoztatására humoros versenyszá-

moikat: tekőversenyt, ózsaversenyt, mentőversenyt, kacsa fogást várbevéltelt és rudmászást rendez az egyesület érdekesnek ígérkező evezősversenyén, ami vasárnap, augusztus 26-án délután négy óra kor kezdődik a „Károly trónörökös” evezőspavillonnál.

Javítani kell a postát.

Már több ízben foglalkoztunk azokkal a mizériákkal, melyeket a rossz, késedelmes és hanyag postai adminisztráció okoz. A leveleket csak napok múltán kézbesítik, a postautalványokat heteken át nem fizetik ki, mert nem érkeznek ellátmány, a csomagokat csak minden másnap hordják ki és még számtalan olyan sérelmet lehetne felsorolni, melyek megnehezítik a lakosság amugy is sulyos helyzetét.

A romániai posta azonban nemcsak belföldön ilyen, nem jobb a helyzetet a külfölddel való viszonylatban sem. Az egyik bucuressti lap közli azt az értesülést, hogy a román postaigazgatóság egy külföldi illetékes helyről komoly hangú felhívást kapott, amelyben felszólítják, hogy a postaigazgatás terén a megszokott rendet állítsa helyre, mert ellenkező esetben indítványozni fogják illetékes helyen Romániának a nemzetközi postaezvezményből való kizárását. A felhívásnak valószínűleg eredménye lesz, mert a postaigazgatóság most elhatározta, hogy a legerélyesebb eszközökkel lát hozzá a rend megteremtéséhez a postahivatalok környékén.

Ebben az ügyben Marinescu vezérigazgató helyettes a „Dimineata” munkatársa előtt a következőképpen nyilatkozott:

A szóbanforgó demarsof nem a nemzetközi postaszövetségtől kaptuk, hanem a belga postavezérigazgatóságtól, amely néhány, a háboru folyamán elvesztett ajánlott levél ügyének elintézési módját kifogásolta. Különbösen Romániának is volt hasonló panasza idegen államok postája ellen. Az átiratnak ama része, a mely Romániát a nemzetközi postaszövetségből való kizárással fenyegeti, teljesen közömbös előttünk, mert ez nemcsak Belgiumtól függ. A kifogásolt állapot a háboru folyamán minden országban előfordult. Postaviszonvaink nem olyan rosszak, hogy a postaszövetsegnek ilyen értelmű közbelépését indokoltá tenné. A vezérigazgatóság mindent elkövet, hogy a háboru előtti adminisztrációnk helyreálljon, amely méltó példát szolgálhat a szomszéd államoknak is. Megnyugtathatom a nagyközönséget, hogy nemcsak a posta, de a távirati és telefonszolgálat is reorganizálás előtt áll.

Jelelmző a postaigazgatásban megnyilatkozó indolenciára, hogy az arad-nagyváradi vonalon, jóllehet az új vonat már hónapok óta közlekedik, még mindig nincs postajarat. A postaküldeményeket még ma is Kolozsvár-Tüvisen keresztül bonyolítják le és így egy levél Oradea-mareről Timisoarára öt nap alatt jut el, ha ugyan eljut. Ugy látszik, vagy a CFR. felejtette el tudósítani a postavezérigazgatóságot, hogy az új vonatot megindult, vagy ha értesítette, akkor a postavezetőség felejtette el, hogy eddig még Oradea-mare és Arad-Timisoara között nincs postajarat, tehát jó volna beszer-

Szabadon az ottlakai ügy szereplői.

— Ma délután döntött a vádtanács. Nincs helye a letartóztatásnak. —

Az ottlakai vámcsempészes gyanúsítottjait a rendőrség tegnapelőtt adta át az ügyészségnek, a mely indítványozta a vizsgálóbírónak a gyanúsítottak előzetes letartóztatását. A vizsgálóbíró tegnap délután kezdte meg az ottlakai csempészesi ügy szereplőinek kihallgatását. Tegnap estig a vizsgálóbíró az ottlakai helyettes vámfőnököt és azt a fiatalembert hallgatta ki, aki a permiszek megszerzését intézte. Ma délelőtt került sor a nagykereskedő és a földbirtokos kihallgatására, amelynek bevégezése után, a vizsgálóbíró kihirdette határozatát, amely szerint mind a négy gyanúsítottat szabadlábra helyezi.

A vizsgálóbíró határozata ellen Pausesti Miklós vezetőügyész felhívta a törvényszék vádtanácsához. Dr. Moldo

Silvius törvényszéki elnök és Nyékhegyi Lothár semmitőszéki bíró, a vádtanács tagjai ma délután foglalkoztak az ügygel és elfogadva a védelem előterjesztését, jóváhagyták a vizsgálóbíró határozatát. Az indokolásban kimondták, hogy a rendőrség és az ügyészség által a gyanúsítottak ellen folyamatba tett összes ügyekben előzetes letartóztatásnak törvényesen nem volt helye. Előzetes letartóztatásnak még abban az esetben sem lenne helye, ha az eljárás tárgyát képező cselekmények a valóságnak megfelelnek. Ebben az ügyben különben is ezen a héten két jogerős határozat hozott és azóta az ügy lényegesen nem változott. Késő délután a szabadlábra helyezett négy gyanúsított elhagyta az ügyészség épületét.

pest 0.031250, Belgrád 5.80, Bucarest 260, Varsó 0.0023, Bécs 0.007775.

Zürichi zárlat. (Augusztus 23.) Berlin 0.000103, Amsterdam 218, Newyork 553.25, London 2521, Páris 31, Milano 23.80, Prága 16.80, Budapest 0.031250, Belgrád 5.80, Bucarest 2.60, Varsó 0.0023, Bécs 0.007775, helyezett 0.0078.

Budapesti Devizaközpont jegyzése. (Augusztus 23.) Napoleon 68800, Amsterdam 7500—7740, Belgrád 200—208, Berlin 0.0030—50, Bucarest 90—97, lei 90.50—97.50, London 87200—89600, angol font 87400—89800, Milano 820—855, lira 825—860, Newyork 19100 19700, dollár 19300—19900, Páris 1070—1106, francia frank 1.85—1121, Varsó 0.08—9, Prága 568—592, Zürich 3440—3560, Bécs 0.26.80—28.20.

Bécsi hivatalos zárlat. (Aug. 23.) Prága 2082, Belgrád 740, Budapest 3.90, Varsó 0.3050, Milano 3055, Bucarest 320, London 323700, Newyork 71060, Páris 3970, Zürich 12850, Berlin 0.1475.

Budapesti értékpapír tőzsde-Zárlat. (Augusztus 23.) Magyar Hitel 745000, Osztrák Hitel 180000 Salgó 725000, Rima 185000, Déli vasut 140000, Államvasut 570000, Kohó 950000, Atlantica 82000, Ganz-Danubius 23,000,000, Köszén 2,625,000, Papir 72000, Szlavonia 100000, Földhitelbank 390000.

— A temesvári mintavásár. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: A folyó évi szeptember hó 22—30. napjain tartandó timisoarai (temesvári) mintavásárra utazni szándékozók figyelmét felhívjuk, hogy f. hó 30-ig jelentkezzenek az aradi Kamaránál, hogy az elszállásolás kérdése zavartalanul megoldható legyen. Az elszállásolás részben Timisoarán (Temesvárott), részben Buziásfürdön történik. A félérujegy váltásra jogosító igazolványok szintén a Kamaránál kaphatók, később közlendő időben.

= Megdrágult Budapesten a tej. Budapestről táviratozzák: Az árvízsgáló-bizottság a MÁV. tarifaemelésé folytán felemelt új szén- és faárakhoz hozzájárult. A tej ára 620 koronáról ma 860 koronára emelkedett.

28 öngyilkosság két nap alatt

(Budapesti rekordstatisztika.) Megdöbbentő távirat érkezett ma Budapestről. Az életuntak védőirodája kimutatást készített az elmúlt két nap eseményeiről és ezekből megtudható, hogy két nap alatt a magyar főváros területén 28 öngyilkossági kísérlet történt. A védőiroda emberei nem emlékeznek arra, hogy valamikor is ilyen nagy számban akarták volna eldobni maguktól az életet, még a háború leginségesebb napjai sem produkáltak ilyen nagy számot. A huszonnyolc öngyilkossági kísérletből kilenc halállal végződött, a többiekét megmentették ugyan az életnek, de még a legszörnyesebb rábeszélés sem biztosíthatja azt, hogy az ideiglenesen megmentettek nem kísérlelnék-e meg újabb és talán sikeresebb öngyilkosságot.

Másik szomorú tény a kimutatásnak az, hogy az öngyilkosok között feltűnő nagy számmal vannak fiatalok. Ez a hű tükre a háború utáni lezüllött állapotoknak, amikor a fiatal exisztenciák ugyszólván képtelenek elhelyezkedni és biztos bázisu keresési forráshoz jutni. Az öngyilkosok hátrahagyott leveleiből és az öngyilkosjelöltek vallomásaiból kiderül, hogy egy kivételével mind a nyomor miatti elkeseredésük miatt akarták eldobni az életet. Bár a budapesti rendőrség külön szertartást létesített, amely a halálból megmentetteket igyekszik elhelyezni és a lehetőség szerint mindenkit keresettség juttatni, mégis naponta 6—8 öngyilkosság történik.

Mozi.

A Napoleon-háború egyik legnagyobb történelmi jelenete került színre csütörtökön az Urániában. A félszemű szörnyeteg Napoleon kegyetlenségű tábornokának vadul tobzódó rémuralmát eleveníti meg a filmdráma: a tábornok az ellenálló spanyol nemesek kemény akaratát töri le és büszkeségükön mélyseges sebet üt: a forradalmárok vezérének leányát kívánja feleségül. A kényszerű frigy létrejön, de a szörnyeteg életével fizet ezért. A nagy sikerű aratótt film olyan szenzációsan izgalmas jelenetekben bővelkedik, mint kevés filmdráma, minden szereplő, de különösen Emil Jannings művészi tőkéllyel játssza benne a maga szerepét. Az egyszemű szörnyeteg még pénteken és szombaton látható az Urániában.

Priscilla Dean, a legkiválóbb filmművész nő játsza a főszerepét annak a nagyszerű amerikai film-életképnek, amely a Dawson City büntanyája címen még csak pénteken kerül színre az Apollóban. A gyors fordulatok, a változatos jelenetek, a pazar kiállítás, az izgalmasan érdekes hajsza a szerencse, a boldogság után: mind igazán elsőrendű attrakciót avatják az Apolló e filmszenzációját.

A szerkesztésért: KAROLY JOZSEF felel. Cenzurált: BOAN NICHOL.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Jövő hét folyamán nyitjuk meg „Marioara” néven Str. M. Nicoara (Petőfi-utca) 2. alatt kalapszalomonkat, hol egy elsőrendű bécsi directrice vezetése mellett a legújabb párisi és bécsi modellek fognak a n. é. hölgyközönség rendelkezésére állani. 4766

Lázár Mihályné és Nack Eszter.

Az L. Nacht cég aradi fiókjának vezetői és tisztviselői háttérrel fájdalommal tudatják szeretett és nagyrabecsült főnöküknek,

I. NACHT urnak,

a cég alapítójának és társtulajdonosának

f. hó 19-én, Neuheim-ban történt váratlan elhunytát.

Az elhunyt teteme Bukarestben lesz örök nyugalomra helyezve. 14003

Figyelem!

2 drb. 4 16 tüzfelületű üzemképes carnwall rendszerű stabil kazán, 1 drb. Werthington-féle gőz tápszivattyú, 2 darab 5.70 hosszú 26 erős vasgerenda továbbá erős tölgyfaoszlopok — szálluk ab. eladók. —

Piata Catedralei 14. (Tökölj-tér) A R A D. 18814

Eladó házak.

Értékes helyen fekvő belvárosi házak előnyös fizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni — ügynőkök kizárásával az Aradi Ipar- és Népbankban

320.000 Leiert eladó!!!

Aradhoz közel fekvő községben (mely járési székhely) egy magánház, mely áll egy üzlethelyiségből, teljes berendezéssel egy korlátlan italmérő helyiség, 4 szoba, konyha, kamra, kocsiszín, raktár, és egy nagy pálinkafőzdéből (e vidék legnagyobb pálinkafőzdeje), 2 darab teljesen jókarban levő 493 liter tartalmu vörösréz kazánokkal. Ugyanitt 2 darab szőlőbirtok 4790 tőkével, mindenik külön kővel, hordókkal, présel és az idei szép termésrel együtt, utóbbiak azonban külön-külön is eladók. 4768

BOROSS K.

ingatlan forg. árügynöksége. Str. Consistoriului No. 9. (volt Batthyány-utca) 31.

AUTÓ

PUCH-gyártmányu, 35 lóerős, 6 üléses, kifogástalan üzemképes állapotban jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban leadandó. 13813

Bevezetett aradi iparvállalat agilis utazót keres.

Cim a kiadóhivatalban

Uj gyermekkoscsik, sportkoscsik, nickelozések, gyermekkoscsifajlitások, fedélkészítés, gumvizás legolcsóbban: Str. SIMION BALINT No. 19. (DESSEWFFY- és KOSSUTH-U. SAROK.)

**A legjobb
hideg**

csemege-felvágott Liszka Pál fűszerüzletében Piata Catedralal (Thököly-tér) sarkán szerezhets be

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoltjuk.

Minden szó hirdetési ára 1.50 lel.

Vastagabb betűvel 2.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KÖZÉPKORU, intelligens, korrekt ur-ember ezuton keresi ismeretségét igaz díszingvált, független uriaszonymnak. Leveleket „Kellemes pajtás” jellegre a kiadóba kérek. 4755

Alkalmazás.

KERESÜNK mielőbbi belépésre több évi bankgyakorlattal bíró perfect könyvelőt és magyar-német levelezőt, lehetőleg róman nyelvűvel. Ajánlatok Kelet hírlapirodába kéretnek. 14001

KERESÉK azonnali belépésre perfect minden szakácsnét jó fizetéssel. Porszót igazgató, Str. Máriastr. 1. 4772

SUCHE zu meinsten 4 Jährigen Töchterchen deutsche Erzieherin mit guten Zeugnisse. Adresse in der Administration. 4771

TEXTIL SZAKMABELI segéd felvétetik ki üzletszerzésben is járatos. Ugyanott egy fiatal boltiszolga felvétetik. Cim a kiadóban. 4747

TANULÓ FELVÉTELIK DÖRR GUSZTÁVNÁL, VÁROSHÁZZAL SZEMBEN. 4760

KERESÉK 25-40 éves főmolnárt díjratu malom kezelésére. Belépés szeptember 1-é. Fizetés havi 3500 lei összesen. Ugyanott egy molnársegéd felvétetik. Cim Nagy János Marosludas. 4763

VARRÓNÓ, (ki a sérvkötés készítésben is járatos) állandó alkalmazást nyerhet, azonkívül tanulótanulmányok és fiuk keztyű-és orvosi-kötészerész szakra fizetéssel felvétetnek. Steinhübel Lajos Arad, Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. 14002

SZAKÁCSNÓ azonnali felvétetik Strada Greccanu (Perényi-utca) 11. 4758

TOBB HÁZBÓL való fiatal nő gyermek mellé ajánkozik vidékre. Cim a kiadóban. 4765

Lakás.

MAGAS bér ellenében keres részvénytársaság 2-3 szobás, előszobás irodahe-lyiséget csak fűton. Cimeket Kelet hírlapirodába. 14003

Vétel és eladás.

ANTIK tárgyakat, műszerveket, kézmunkákat, függönyöket, szőnyegeket, feherneműt stb. blzományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) L emelet jobb. 1000

KÉZIMUNKA ágyszerítők, szövet és csipke függönyök, ezüst retikül, négy ne-gyedes hegedű, ebédli divány, kis di-vány két székek, szekrények, ágy, ír-asztalok, ebédli asztal, csillár, dísztár-gyak, kézimunkák, feherneműek, új lepe-dők jutányosan eladók. Strada Consisto-rului 12. (volt Batthyány-utca 23.) L em. jobb. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

TIZENKÉT darab szilvaskád 600 Hl. ür-tartalmu és nagyobb mennyiségű fall-tégla eladó. Megtekinthető Ispravnic Li-vius, Curtici. 4734

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükrös eladó Strada Eminescu 6. (Deák F.-utca 40a) házmesternél. 4736

ELADÓ kb. 45 család méh. Gibala Antal Tornea. 4761

MEQVÉTELRE keresek egy fiatal 8-as magánjáró lokomobilt. Dudás, Peregul-Mic (Kispereg.) 4762

WERTHEIM-szekrényt, kettős számot megvételre keresek. Cim Wallinger hírdetőségben. 13313

HÁROM darab zongora, rövid, kereszt-luros, legjobb gyártmányok eladók. Háasz-iroda, Strada Románului 5. (Zri-nyi-utca.) 13538

VESZÉK könyvtárat, könyveket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kö-tetes kölcsönkönyvtár. Telefon 285. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKIN-TETTEL sürögösen keresünk antik buto-rokat, perzsa szőnyegeket, festménye-ket, műtárgyakat, régi ágy és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédli, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók, Wlegenfeld, Strada Emi-nescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

KOCSIKENŐCS prima, tovvotzezir, min-denemű gépkendőolajok nagyban ár-akon kaphatók az Aradi Olajpar Rész-vénytársaságnál Arad, Bulev. Regele Ferdinand L No. 46-22. Telefon szám 135-407. 3935

ZONGORA, rövid, palisander, elsőrangú bécsi gyártmány, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4712

Ingtalan.

MAGÁNHAZ elfoglalható lakással eladó. Cim kiadóban. 4713

**Egy jömenetelü
sütőde**

Timisoara Temesvár-Józsefvárosi piacon eladó. Érdeklődni lehet:

RIEDL VIKTOR,

Timisoara Temesvár-Józsefvá-ros, Bem-utca 28. szám. 18664

BELVÁROSI 4 szobás magánház gyü-mölcsös kerttel, istállóval, kocsiszinnel, átvehető lakással, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4727

STRADA VASILIE PÁGUBÁ (Báthory-utca) 25. száma ház fűszerüzlettel el-adó. 4757

KÜLVÁROSBÁN sarokház elfoglalható négyszobás lakással, fűszerüzlettel 150 ezer leiert eladó. Uranus-iroda, főpos-tával szemben. 13924

MICALACA-NOUN gyönyörű kis ma-gánház nagy telekkel, elfoglalható két-szobás lakással eladó. Uranus-iroda, fő-postával szemben. 13925

FIGYELEM! Emeletes és földszintes bérházak, magánházak, kertés-házak, iparvállalatnak és gazdálkodásra alkal-mas házak, mind azonnal elfoglalható 3-7 szobás lakásokkal eladók. Háasz-iroda, Str. Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13537

CALEA SĂGUNA (Varjassy Lajos-utca-ban) magánház három szobás átvehető lakással 180.000 Leiért eladó. Teher 25.000. Uranus-iroda, főpostával szem-ben. 13925

Ellátás.

GYERMEKEK német urficsaládnál jó el-látást nyernek jutányosan. Str. Doamna Bălăsa (Purgly Lajosné-utca) 180. 4726

KIS diákleány vagy fiu urficsaládnál teljes ellátást nyerhet, esetleg zongora használattal. Cim Kelet hírlapirodában. 14003

KÉT diákleánykát teljes ellátásra elfo-gad intelligens család. Cim a kiadóhiva-talban. 4767

Különbéle.

VILLÁNSZERELÉST, usengőberende-zést legolcsóbban vállal Schwarzcz mű-szerész Strada Brancovici (Lázár Vil-mos-utca) 2. 12815

BELVÁROSI magánházamat elcserél-ném 7-8 holdas jó fekvésű Ghiococ, Mi-nis, vagy Cuvini szőlővel. Cim kiadóhivatalban. 4714

NAGY pincehelyiség főpostával szemben kiadó. — Cim Strada Consistorului (Batthyány-utca) 87. 4770

HASZNALT OLÉOM megvételre keres-tük. Bővebbet a kiadóban.

Biztos tőkebefektetés!
Bányavárosban, 18587

ahol országos vásárok és nagy hieptia-cok vannak, szálloda, 9 berendezett szo-bával, hozzátartozó vendéglő, kávéház és csapszékekkel, óriási forgalommal, su-lyos betegség miatt, áron alól eladó, azonnal átvehető. Bővebbet HÁSZ-iro-dában, Str. Románului 5. (Zrinyi-utca.)

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő bőrátka (mitesser) pattanások, aravörösség, májoltok és aróbőr min-den tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyszeti gyár: Arad, Micalaca. Budapestten Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óva-kodjunk a hamisításoktól és hason-nemű utánzatoktól. 13891

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

őzv. Morgenstern Gyuláné fogá-szati műtermét Strada Bratianu (Weltzer János-utca) 15., a főpos-tával szemben átvette. 4078

SAVOY-nál,

Bulev. Carol I. (Erzsébet-körut) 32. sz.

6 drb. gobelin ebédliaszék, valódi Perzsa szőnyegek, különbözö nagyságban, eredeti olajfestmé-nyek hírneves művészektol, ju-tányos áron kaphatók. Hasonló és egyéb cikkekben állandó kiállítás. 18796

Használt olajos és pet-roleumos hordókat keresünk megvételre.

MEER-festéküzlet.

HIRDETMÉNY.

Pánaful-Nou Községnél egy a jegyzői teendőkhben járatos, nőtelev egyén alkalmazást nyer.

Javadalma havi 1000 Lei fize-tés, 300 Lei drágasági pótlék, 1 szoba fűtés, világítással.

Hivatalos nyelv ismerete szük-séges. 4744

Jegyző.

**Mütrágya
raktárra érkezett**

Aradvármegeyei
Gazdasági Egyesület

14105

Tisztelettel ér-testem, hogy:

a legjobb patkányirtó szeremet megkaptam. Kérem egy próbáértást csakköszönetni, melyet jóállás mellett végzek. Hívásra azonnal házhoz megyek.

Fried Ignác, Str. Ielelor 4 (Háromváróh-u.) 4720
patkányirtó.